

Iz vseh teh besed je jasno, da Ravenčanu dežela Carneola ali Carnium ni druga kakor Krajnska; to deželo ločijo julske planine od nekdanje Italije; tukaj je tudi reka Kerka, in jezero verh hribov, namreč cerkniško, ki od vsake strani stoji visoko, bodi si od Tersta ali od Ljubljane.

Pa zastran mest bo težko kdo pravo zadel. Carnium bo vsak Slovenec imel za Kranj, vendar novi izdatelj ga razlaga za Julium carnicum, sedanje Zuglio v Furlanii, prav za prav v Karnijeli. Pa Scoldium, Ripplium, Ris itd., kateri kraji so to? Planta izdatelj razlaga za Planino, Sorbam za S. Serb pri Terstu, Rano za Brežice (Rann) na Štajarskem, Cliona za Klanjec na Horvaškem, pa tega mu bo Slovenec malo dal veljati. Jez bi si doslej malo imen upal ugibati; na priliko Sorbam za Sovro, Eperunto za Nauportus, Verhuiko, Artana z dr. Kandlerjem za Idrijo, zakaj imena Ravenčan piše zlo pokvarjene. Naj poskušajo drugi kaj več.

To pa je vendar pomljivo, da Ravenčanove imena mest se dobro skladajo s kraji sedanje Furlanije ali nekdanje Karnije; na pr. Ris Risano ali Režija, Planta Piano, Clemidium Glemona, Sedo Sedegliano, Patiuma Paderno, Sorbam Sauris ali Savorgnano, Eperunto Prato, Precona Precenico ali Preone, Lebra Flambro, Ambito Ampezzo, Barneo Varmo, Paris Pers, Poreston Prestento, Artara Ardegna, Rano Reana, Benela Begnara. Po takem bi se moglo reči: škoda, da se Ravenčan v popisovanji zemlje nekako meša.

V svojem svetopisu pa ta Ravenčan imenuje tudi mnogo isterskih mest, vmes nekatere, ki se ne berejo v rimskih potopisih. K Liburnii so štete mesta: Tarsaticum Tersat, Lauriana Lovrana, Albona Labin. K Istri so štete: Arsa Raša, Nessacium pri iztoku Raše, Pola Pule, Ruginium Rovinj, Parentium Pareč, Neapolis Citanova ali Novigrad, Humagum Umag, Siparis Sipar, Silbium Salvor, Piranon Piran, Capris Koper, Tregeste Terst. Eno ime se mi med temi zlasti zdi pomljivo, namreč Neapolis za Novigrad; istrijski pisatelji so namreč hotli vediti, da je ondi stala Emona, ne pa pri Ljubljani; s tem mnenjem so vlekli zgodbe stare Emone iz Krajnskega na Istrijsko, zlasti so emonske škofe sv. Maksima, sv. Flora, Patricija ali Petra za Novigrad si lastili. Če je pa Novigrad se že kedaj imenoval Neapolis, pade prepis za „Emona“ sam po sebi v nič.

Hicinger.

Jugoslavenska književnost in hrvaški ustav.

Iz Zagreba dné 1. aprila 1861. Sopot nas je razveselil naš pisavec Bogoslav Šulek z mično knjižico. — Za mnogotere Hrvate, posebno pa za Dalmatince, ki jih zdaj Hrvati vabijo k sebi, velike je cene in važnosti, da se pozna njihova konstitucija ali ustav, pa tudi za Slovence ni brez velike cene in važnosti, kako stojé sosedni bratje. Zato nam je prav milo, da Vam morem to delce priporočiti že kot edino, pa tudi v kratkosti svoji toliko podučljivo knjižico, ker zaderžuje na 122 stranéh vse bistveno in glavneje. Začenja pa prav temeljito o prvih početkih vsakega deržavljanskega življenja, to je, o razločku samovlade in konstitucije, zatem našteva a) zadeve hrvatsko-ogerskega postavodavstva (tedaj o vladaru in njegovih pravicah, o zboru ogerskem in hrvaškem), zatem b) zadeve oskerbovanja deželnega ali administracije (in to o dvorni kancelarii, o hrvaški dikasterii, o nadvorniku, banu in o hrvaškem namestništvu; o županijah in dotičnih uradnikih; o voljenji teh uradnikov, ki jih vse narod voliti ima; o občinah ali srenjah); za tem c) je na kratko omejeno, kako in komu so pred letom 1848 štibre ali dace plačevali; na koncu so razložene d) sedanje zadeve sodnij, ter nam pravi gosp. pisavec, da staro sodništvo ni veljalo,

in da je do prihodnjega zbora deželnega ostalo avstrijsko, ker je v mnogih rečéh boljše od ogerskega ter da bo zbor popravil, kar se leta 1848 ni moglo kmalo popraviti. Na koncu razložen je deržavni zbor ali sovet. — Iz tega kratkega zapopadka vsak lahko zná, kaj bo najdel v knjigi. Obširno je opisano, kar še veljá od starih časov, tedaj a) o postavodavstvu, in b) o ravnanju deželnem; drugo pa celó na kratkem, ker menda misli, da ne bo preživelo prihodnjega zbora deželnega. Knjižica, pisana tako jasno, in v lepem hrvaškem jeziku, da jo vsak omikan Slovenec z rečnikom v roki lahko razume, in lepo natisnjena veljá 40 nov. kraje. *)

Kar je na koncu rečeno, ni namenjeno samo Hrvatom in Slavoncem; ampak posebno „braći dalmatinskoj, krajiškoj i slovenskoj“. Če Vam je po volji, v kratkih sostavkih dajati načert ustava ogersko-hrvaškega, da se vidi, česar se oživamo že zdaj, in kaj bomo imeli v prihodnje.

Slovstvo srbsko.

Pervi pisavec, ki je zbudil Srbe k narodnemu življenju, bil je Dositej Obradović. — Da si privabi posebno narod prosti, je napisal veliko basen, ter jim je dodal filozofičke opazke ali opombe. Razun drugih del pa je tudi v filozofičkem duhu opisal svoje življenje in zgodbe. Že mnogokrat so te dela s cirilico natisnjene; poslednjikrat leta 1850, in to 1500 natisov; al že pred nekaj let ni bilo le enega natisa več dobiti. Zato se natiskuje iz novega v Novem Sadu; kdor hoče podpisati samo za basni in življenje, ki so najvažneje tri knjige, bo ga stalo samo dva goldinarja; kdor bi se pa rad podpisal na vse dela, to je, vseh deset knjig, ga bo stalo 6 gold. Če bi pa kdo želel lepši papir, naj podpiše za perve tri knjige tri, za vse skup pa devet goldinarjev.

Plačalo se bo, ko pridejo knjige do rok. Podpise nabira profesor J. Macun.

Slutje.

Zložil J. Stičan.

So ušesa me serbéle,
Ko sem ravno šel na dom:
To gotovo kaj pomeni,
Da kaj nov'ga slišal bom.

Al' ne ljubi več me draga,
Mi sercé bo žalostno;
Al' je umerla sestra blaga,
Pojdem tudi jaz za njó?

Ko pa tako premišljujem
Ino gledam le v nebó,
Se nad kamenom spodtaknem! —
Nos oblit je s kervijo.

Novice iz deželnih zborov.

Deželni zbor krajnski.

Iz druge seje deželnega zbora imamo najpred spodbiti krivo misel, ki se je sém ter tje raznesla, da je gospod dr. Tomanov predlog o jeziku slovenskem v 2. seji bil overžen. To ni res, in kdor kaj takega terdi, kaže, da ne razume zbornih izrazov; sklep večine je le bil, da, ker sleherni vsled deželne ustave more v našem domačem jeziku v zboru govoriti kakor mu je drago, posebnega določka o tem ni treba.

V 3. zboru je gosp. deželni predstojnik razodel zboru sporočilo ministersko, naj deželni odbor prevzame kmali deželno premoženje in deželne lastnine, in se zavoljo tega pogodi s prejšnjimi stanovi.

*) Dobiva se res hvale vredna knjižica tudi v Ljubljani pri gosp. Blazniku po 40 kr. nov. dn. Vred.